

Changes in the Fiscal Stance and the Composition of Public Spending*

Juraj Stančík ♦ and Timo Välilä *

November 2009

Abstract

The share of public investment relative to consumption expenditure has declined in past decades. Earlier literature has attributed this stylised fact variably to the relative political ease of cutting investment; different cyclical patterns of public investment and consumption; or to EMU's fiscal rules. We consider the impact of both cyclical and structural changes in the fiscal stance on public spending composition for a panel of EU countries, including individual components of public investment. We find that both cyclically-induced and structural changes in the fiscal stance affect the composition of public spending, with fiscal tightening of both types increasing, not decreasing, the relative share of investment and loosening favouring consumption expenditure. There is, however, some asymmetry in that the gain in investment following a tightening tends to be smaller than the gain in consumption expenditure following a loosening. Of the components of public investment, infrastructure and redistribution respond to cyclical changes in the fiscal stance, while investment in hospitals and schools responds most clearly to structural changes.

Abstrakt

Podiel verejných investícií vzhľadom k výdavkom na spotrebu za posledné desaťročia klesá. Predchádzajúce štúdie tento fakt často zdôvodňovali politicky ľahko priechodným škrtaním investícií, rôznymi ekonomickými cyklami pre investície a spotrebu alebo požiadavkami EMU. V tomto článku sa zaoberáme vplyvmi cyklických a štrukturálnych zmien vo fiškálnej politike na verejné výdavky a ich jednotlivé komponenty v krajinách EU. Z výsledkov vyplýva, že cyklické aj štrukturálne zmeny vo fiškálnej politike majú vplyv na zloženie verejných výdavkov – pri oboch zmenách má fiškálne naťahovanie pozitívny vplyv na relatívny podiel investícií, zatiaľ čo uvoľňovanie má presne opačný efekt. Platí tu istá asymetria – nárast pri investíciách v prvom prípade je menší než nárast spotreby v druhom. Čo sa týka jednotlivých komponentov, verejné investície do infraštruktúry a prerozdelenia reagujú skôr na cyklické zmeny. V prípade investícií do nemocníc a škôl je to naopak.

Keywords: fiscal policy, public expenditure, fiscal stance

JEL Codes: E62, H50, H62, C33

* We would like to thank Evangelia Vourvachaki and Evžen Kočenda for useful comments. We are also grateful to Sarah Peck for editing the manuscript. The views expressed in this paper should not be reported as representing the views of the EIB. The views expressed are those of the authors and do not necessarily represent those of the EIB or EIB policy.

♦ CERGE-EI is a joint workplace of the Center for Economic Research and Graduate Education, Charles University, and the Economics Institute of Academy of Sciences of the Czech Republic. Address: CERGE-EI, P.O. Box 882, Politických vězňů 7, Prague 1, 111 21, Czech Republic.

* Economic and Financial Studies Division, European Investment Bank (EIB).